Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1409 22 2nci Kanun 1936 ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1936

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ՏԱՐԵԿԱՆ
ԹՈՒՐՔԻՈ 750 ՂՐՇ. 1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ 116 ՖՐ. 200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ 9 ՏՕԼԱՐ 15 ՏՕԼԱՐ

Պիլլուր փողոց թիւ 10
Ղալաթիա, Թիւնէլի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳԻՐ · ՏԷՐ
ԽՈՐԷՆ ՃՈՄՃԵԱՆ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

ՆԵԿԻՒՍ ՆՈՐ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ՀՌՉԱԿԵՑ ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Ռաս Տէսթա պաշտօնանկ եղաւ

ԱՍՄԱՐԱ 21.— Հիւս. ռազմաճակատը, 1500 քիլօմէթր տարածութեան վրայ, օդանաւերը ընդարձակ հետազօտութեան սկսան Մաքէլի, Թաքքազէի, Կապոյտ Նեղոսի, Տէպրա Մարքոսի և Կօճամի մէջտեղ։

ՌԱՍ ՏԵՍԹԱ ՊԱՇՏՕՆԱ՞ՆԿ

ԱՍՄԱՐԱ 21.— Սթէֆանի գործակալութիւնը կը հաղորդէ.

Նէկիւսը իր մօտ հրաւիրած է հարաւային բանակներու հրամանատար Ռաս Տէսթան։ Հաւանական է որ կայսրը Վէհիպ փաշայի պաշտօն տայ վերակազմելու հարաւային բանակը։

ԿԱՆԱԼԷ ՏՕՐԻԱՅԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՌԻՒԸ

ՄՕԿԱՏԻՇՕ 21.— Սթէֆանի գործակալութիւնը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Կանալէ Տօրիայի ճակատամարտի մասին։

Յունուար 13ի յետմիջօրէին, արտերէ և սոմալիցիներէ բաղկացած իտալ. զօրասիւն մը ճամբայ կ'ելլէր Կանալէ Տօրիա գետին աջ եզերքէն ուղղուելով դէպի հիւս. արեւմուտք։ Հրետանիին կ'ընկերանար ինքնաշարժերու գունդը։

Նոյն կէտէն ուրիշ զօրասիւն մըն ալ կը մեկնէր գետեզերեայ Կալկալ գիւղաքաղաքին քարայրներուն մէջ ապաստանած Հապէշները յանկարծակիի բերելու և ցրուելու համար։ Ասոնց նպատակն էր 12ին պարտուած թշնամին հալածել։

Երկու ժամ քալելէ վերջ, իտալ. զօրասիւները առաջնորդութեամբ վեց զրահապատ ինքնաշարժերու, հասան Տիոէի դաշտը ուր յանկարծ գնդացիրի կրակի մը ենթարկուեցան։ Անմիջապէս ինքնաշարժերն ու զօրասիւները երկու շարք կազմելով կրակ բացին, մինչ հրետանին կը ռմբակոծէր թշնամի դիրքերը. հրամանատարութեան հետ կապն ալ անմիջապէս հաստատուեցաւ։

Իրիկուան դէմ, թշնամին որ բուռն դիմադրութիւն ցոյց տուած էր քաշուեցաւ ուրիշ դիրքերու մէջ։ Ամբողջ գիշերը կռիւը շարունակուեցաւ։

Արշալոյսին Հապէշները հակայարձակողական մը փորձեցին իտալ. ձախ թեւին վրայ, սակայն փորձը ձախողեցաւ և ժամը 11ին փախուստ տուին։ Փախուստը յաջորդ օրերուն ալ շարունակուեցաւ։ Իտալ. գունդերը անդադար կը հալածեն թշնամին։

ՇՈՒԷՏ-ԻՏԱԼ. ՎԷՃԸ ՓԱԿՈՒԱԾ

ՀՌՈՄ 21.— Սթէֆանի կը հաղորդէ.—

Արտաքին խորհրդական Սիւվիչ ամսոյս 17ին Շուէտի դեսպանին տուած պատասխանին մէջ բացարձակապէս կը մերժէ այն ամբաստանութիւնը թէ, իտալ. օդանաւեր դիտմամբ ռմբակոծած էին Տօլոյի շուէտական շարժուն հիւանդանոցը։ Մեր օդանաւերը կ'ըսէ, միշտ յարգած են Կարմիր Խաչը, նոյն իսկ երբ կասկածին թէ անոր վրանները պատերազմիկներու ապաստան կը ծառայեն։

Սակայն ինչպէս ուրիշ պատերազմներու ատեն, կրնայ պատահիլ որ ռմբածութիւնը ակամայ զգացած ըլլայ Կարմիր Խաչին։

Գալով շուէտական շարժուն հիւանդանոցին, անիկա ակամայ հարուածուած է, որովհետեւ կը գտնուէր թշնամի պատերազմիկներու վրաններու մէջտեղ. հետեւաբար իտալ. կառավարութիւնը միայն ցաւ կը յայտնէ այս դէպքին համար։

Քաղաքական շրջանակներուն կարծիքով, միջադէպը փակուած է։

ՆՈՐ ԶՕՐԱՇԱՐԺ

ԱՏԻՍԱՊԱՊԱ, 21.— Թմբուկներու գղրդիւնին մէջտեղ, կարդացուեցաւ կայսերական նոր հրովարտակ մը, որով կը հրամայուի նոր զօրաշարժ ամբողջ Հապէշիստանի մէջ։

Իտալեւհապէշ վէճը առայժմ կարելի չէ կարգադրել

Կ'ԸՍԵՆ ԺԸՆԵՒԻ ԾՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

ԺԸՆԵՒ 20.— Աւստրալիոյ պատուիրակ Պրիւս իբրեւ Խորհուրդի նախագահ, 90րդ նստաշրջանին բացումը կատարեց։ Լավալ առաջարկեց Սեպտեմբերին խորհրդաժողով մը գումարել, անթելով խաղաղութեան ի նպաստ քարոզութիւն կատարելու յատուկ պայմանագրութիւն մը կնքելու համար։

13երու քոմիթէն մէկուկէս ժամ քննեց եթովպ. հարցը և հետեւեալ որոշումները տուաւ. 1.— Հարկ չկայ քննիչ յանձնաժողով մը ղրկել Եթովպիա։ 2.— Մերժել Եթովպիոյ խնդրած ելեւմտական օժանդակութիւնը։ 3.— Առայժմ կարելի չէ ոեւէ բան ընել պատերազմին կարգադրութեան համար։

13երու կարծիքով, պատիժներու 18երու քոմիթէն պէտք է անմիջապէս նիստ գումարէ, պատիժներու խնդրով զբաղելու համար։

ԺԸՆԵՒ 21.— 18երու քոմիթէն Չորեքշաբթի օրուան համար (այսօր) նիստի հրաւիրուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ 21.— Թերթերը կը գրեն թէ Ճորճ Ե.ի մահը երկրորդական մակարդակի վրայ կը ձգէ Ազգաժողովի Խորհուրդին նստաշրջանին հանդէպ յառաջ եկած հետաքրքրութիւնը։ Մեռեալ կէտի մը յանգած է իտալեւհապէշ վէճը։ «Փըթի Փարիզիէն»ի կարծիքով 13երը կը փափաքին հաշտարարութեան դուռը բաց ձգել։

Անգլիոյ ինքնապաշտպանութեան խնդիրը

ԼՈՆՏՈՆ 21.— Պոլտուինի նախագահութեամբ, Անգլիոյ ինքնապաշտպանութեան քոմիթէն երէկ նոր նիստ մը գումարեց։ Ներկայ էին ծովային, ցամաքային և օդային բանակներու պետերը և արտաքին գործերու խորհրդականը։

ՃՈՐՃ Ե. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԱՀԸ

ՌՈՒԶՎԷԼԹ, ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ, ՀԻԹԼԷՐ ցաւակցական հեռագիրներ ղրկեցին

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՐՔՈՒՆԻՔՆԵՐ ՍՈՒԳ ԿԸ ԲՌՆԵՆ

ՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ՝ ԷՏՈՒԱՐՏ Ը. արդէն իսկ գործի ձեռնարկեց

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐԸ՝ ՃՈՐՃ Ե.

Հակառակ այն լաւատեսութիւն ներշնչող հեռագրին զոր անգլ. Ռեւթէր գործակալութիւնը նախորդ գիշեր ժամը 10ին կը հաղորդէր Անգլիոյ Ճորճ Ե. թագաւորը իր վերջին ժամերը կ'ապրէր եւ Լոնտոնի ժամով 11.55ին (Թուրքիոյ մէջ ժամը 2) հոգին կ'աւանդէր։

Արդարեւ ժամը 23ին է որ թագաւորին հոգեվարքը կը սկսէր, մինչ թերթերը վայրկեանը վայրկեանին տեղեկութիւններ առնելով, բացառիկ յաւելուածներ կը հանէին «Թագաւորը կը մեռնի» հսկայ խորագիրներով։

Անթելն ալ քառորդ ժամը անգամ մը լուր կուտար։ Թատրոնները, սինէմաներն ու բոլոր զուարճութեանց վայրերը պարպուեցան, անթելի սովորական սպասարկութիւնն ալ դադրեցաւ։

Թագաւորը վերջին շունչը փչած ատեն, թագուհին ձեռքը բռնած էր, եւ ամբողջ արքայական ընտանիքն ու Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսը ծունկի եկած էին մահիճին առջեւ։

Թագաւորին մահը քանի մը ժամ տարբերութեամբ կը զուգադիպէր մեծ մօրը Վիքթորիա թագուհիին մահուան տարեդարձին։

ՍՈՒԳԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 21— Կրօնական արարողութիւն մը տեղի պիտի ունենայ այսօր ժամը 13ին, Ս. Պօղոս Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։ Թագաւորին մարմինը պիտի փոխադրուի Ս. Մարի Մատըլէն մատուռը եւ հոն պիտի մնայ մինչեւ որ յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնները ճշդուին։ Հաւանաբար մարմինը ցուցադրուի Ուէսթմինըսթըրի աբբայարանի մէջ։

Ամբողջ կայսրութեան մէջ դրօշները կէս պարզուած են եւ բոլոր զրահանաւերը թնդանօթի 70 հարուած պիտի արձակեն, այսինքն թագաւորին ապրած տարիներուն թիւին չափ։

Լոնտոնի եւ գաւառներուն բնակչութիւնը ամենամեծ յուզումով լսեց գոյժը։

ՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՐԴՈՒՄ Կ'ԸՆԷ

ԼՈՆՏՈՆ, 21.— Սակարանը գոցուեցաւ ի նշան սուգի։ Խորհրդարանը արտակարգ նիստի հրաւիրուեցաւ ժամը 18ին։ Գահուն մասնաւոր խորհուրդն ալ նիստի հրաւիրուեցաւ։ Նոր թագաւորը այսօր երդում պիտի ընէ։ Աւանդութեան համաձայն, արքայական պալատին պատշգամէն թագաւորին մահը եւ նոր թագաւորին գահակալութիւնը այսօր պիտի հաղորդուի։

Թագաւորը շունչը փչելէն քիչ վերջ թագուհին ոտքի ելաւ ու հեռաձայնով գոյժը հաղորդեց արքայական ընտանիքին անդամներուն եւ թագաւորին քրոջ Նորվեկիոյ Մօ թագուհիին, յետոյ վերադարձաւ մահուան անկողնին մօտ, ուր խորասուզուեցաւ իր վիշտին մէջ ու արտասուեց։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ՎԷՃԵՐԸ ՄՈՌՑԱՆ

ՀՌՈՄ, 21 – Իտալացի ժողովուրդն ու արքունիքը մեծ տխրու-

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԽԱՌՆԱՐԱՆԸ

Սովէթները կ'ամրացնեն եղեր Արեւելեան Սիպերիան

ՀԻՐՕԹԱՅԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՕՔԻՕ 21.— Վարչապետը յայտարարեց թէ խորհրդարանը լուծուած է։ Ասոր պատճառը այն է որ Սէյիւքի կուսակցութիւնը որ մեծամասնութիւն կը կազմէր, անվստահութիւն պիտի յայտնէր դահլիճին։

ԹՕՔԻՕ 12.— Արտաքին նախարար Հիրօթա ճառ մը արտասանելով յայտարարեց թէ Ճափոն ստիպուած պիտի չըլլայ իր առանձնաշնորհումները Մանչուքոյի մէջ. նպաստելու համար երկրին զարգացման, իբրեւ անկախ ազգ. Գալով Չինաստանի, ճափոն. քաղաքականութիւնը երեք կէտ կը շօշափէ. 1. Չինաստան պէտք է ճանչնայ Մանչուքօն։ 2. Ճափոնի, Չինաստանի և Մանչուքոյի յարաբերութիւնները հաշտեցնելու միջոցներ ձեռք առնել։ 3. Չինաստանը փրկել համայնավարական սպառնալիքէ։

Նաւային խնդիրներու մէջ Ճափոնի պահանջներուն անդրադառնալով, Հիրօթա յայտնեց թէ անկարելի է որ Ճափոն և Մ. Նահանգները թշնամի ըլլան։ Անգլեւճափոն աւանդական բարեկամութիւնն ալ աւելի եւս բարւոքելու է։

ԹՕՔԻՕ 21.— Ճափոն Խորհրդարանի վերաբացման նիստի ընթացքին, արտաքին նախարար Հիրօթա յայտարարեց թէ ինք անխոնջ կերպով ջանաց բնականոն յարաբերութիւններ հաստատել Մանչուքոյի, Չինաստանի և Սովետ Ռուսիոյ հետ։

Գալով ռուսեւճափոն յարաբերութիւններուն, Ճափոն իր կողմէն բրաւ խաղաղութեան և բարեկամութեան ազդակները աւելցնելու համար. սակայն Արեւելեան Սիպերիոյ սովետ զինուորական աշխատանքները կը վրդովեն Մանչուքօն և Ճափոնը, և այս կէտին վրայ անդադար Սովետ իշխանութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրած է ամէն անգամ որ առիթը ներկայացած է։

Դէպի անգլեւեգիպտ. զինակցութիւն

Բարձր. Քօմիսէրին պատասխանը

ԳԱՀԻՐԷ 20.— Անգլ. Բարձր քօմիսէրը Ֆուատ թագաւորին հաղորդեց անգլ. պատասխանը ի մասին երկու երկիրներու ճակատներուն միութեան, ինչպէս նախատեսուած է նոր դաշնագրով։ Ասոր համաձայն Անգլիա կը փափաքի Եգիպտ. խնդրին կարգադրութեան, պայմանաւ որ խնդրին զինուորական մասը առաջին առթիւ լուծուի։ Եթէ Եգիպտոս տրամադիր ըլլայ այս սկզբունքը գործադրող համաձայնութեան, այն ատեն պիտի զիւրանան բանակցութիւններ միւս կէտերուն շուրջ։

ԳԱՀԻՐԷ 21.— Միացեալ ճակատի վերաբերեալ յիշատակագիրը կը պարունակէ հետեւեալ առաջարկութիւնները, որոնք հիմնուած են 1930ի դաշնագրին վրայ, որ վերջնականապէս չէր կնքուած։

1.— Ջնջել Եգիպտոսի քաբիթիւլասիօնները։

2.— Հանրային ապահովութեան Եւրոպական տնօրէնութեան տեղ հաստատել եգիպտ. տնօրէնութիւն մը։

3.— Եգիպտոսի ինքնապաշտպանութեան բաւարար բանակ մը կազմել և 4.— Եգիպտոս Ազգաժողովին անդամ ընել։

Եթէ այս պայմանները ընդունուին, Եգիպտոսի միացեալ ճակատի ղեկավարները պատրաստ են ընդունելու 1930ի դաշինքը, որ միաժամանակ կը նախատեսէ անգլ. որոշ պատասխանատուութիւն մը Եգիպտոսի պաշտպանութեան համար և անգլ. գերակայութիւնը Սուտանի մէջ։

ԳԱՀԻՐԷ 21.— Բարձր քօմիսէրը երէկ Նահաս փաշայի յանձնեց անգլ. պատասխանը։ Եգիպտոս կը պահանջէր անգլեւեգիպտ. զինակցութիւն մը 1930ի դաշնագրին հիման վրայ։ Քաղաքական շրջանակները կը տեղեկանան թէ Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է բանակցութեան սկսելու համար։

թեամբ իմացան Ճորճ Ե.ի մահը. Քաղաքական նկատումները մէկդի ձգած են եւ ամէն ոք ցաւ կը զգայ։ Կարելի է ըսել թէ Անգլիոյ սուգը պիտի ազդէ միջազգային կացութեան վրայ։

ԺԸՆԵՒԻ ՆԻՍՏԵՐԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԵՑԱՆ

ԺԸՆԵՒ, 21 — Բոլոր պատուիրակները խոր ցաւով իմացան Ճորճ Ե.ի մահուան գոյժը էտէն. Աւստրալիոյ պատուիրակին հետ Լոնտոն պիտի մեկնին։ 13 երու քոմիթէին եւ Խորհուրդին նիստերը, որոնք այսօր տեղի պիտի ունենային յետաձգուեցան 24 ժամուայ համար ի նշան սուգի։

ԼՈՆՏՈՆ, 21.— Մամուլը ցոլարանը կը դառնայ ազգին կրած վշտին, սիւնակներ նուիրելով թագաւորին կենսագրութեան եւ հրատարակելով անոր կեանքին գլխաւոր դէպքերուն վերաբերեալ լուսանկարները։

ՌՈՒԶՎԷԼԹԻՆ ՎԻՇՏԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 21.— Նախագահ Ռուզվէլթ հեռագրով իր խոր վիշտը յայտնեց Էտուարտ Ը.ի, Ճորճ Ե.ի մահուան առթիւ։ Ցաւակցական հեռագիրներ ղրկեց նաեւ Մէրի թագուհիին եւ Գանատայի, Աւստրալիոյ, Իրլանտայի, Նոր Զէլանտայի եւ հարաւային Ափրիկէի ընդհ. կառավարիչներուն։

ՍՈՒԳԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ, 21.— Բոլոր թերթերը առաջին էջին վրայ կ'արձանագրեն Անգլիոյ թագաւորին մահը եւ միահամուռ յարգանք կը յայտնեն բարեկամ երկրի վեհապետին ու կ'ոգեկոչեն Ֆրանսան անոր միացնող կապերը։

Ֆրանսացիք, կը գրեն, մեծապէս պիտի ազդուին մահուանը համար բարեկամ վեհապետին, որ եղաւ սիրալիր համաձայնութեան մէկ սիւնը. Ամբողջ ժողովուրդը սրտանց պիտի ողբայ այն անդարմանելի

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՊ ՎԷՃ ՄԸ

ՊԷ՞ՏՔ Է ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԱԶԱՏ ՁԳԵԼ ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԷՄ

Ֆրանքօսովեթ Ուխտը, որ անցեալ տարի կնքուեցաւ Լավալի Մոսկուա այցելութեան առթիւ, դեռ չէ վաւերացուած Ֆրանս. խորհրդարանէն։ Հինէն ի վեր և մասնաւորաբար ներկայիս երկու շեշտուած հոսանք կայ Ֆրանսայի մէջ. մէկը, առհասարակ ձախակողմեան կուսակցութիւնները, Ֆրանքօսովեթ գործակցութիւնը կը նկատեն մեծ բարիք մը թէ՛ Ֆրանսայի և թէ Եւրոպայի խաղաղութեան ու շահերուն համար, միւսը, աջակողմեանները, օգուտ մը չեն տեսներ և նոյնիսկ կը թելադրեն Գերմանիան ազատ թողուլ Եւրոպայի արեւելակողմը, այսինքն ձգել որ յարձակի Ռուսիոյ վրայ, Ուքրանիան գրաւելու համար, միայն թէ Ֆրանսան հանգիստ թողու։ Այս վերջին հոսանքին դէմ տաղանդաւոր հրապարակագիր մը, Վլատիմիր տ'Օրմըսօն, հետեւեալ փաստացի յօդուածը ստորագրած է։

Շատեր յաճախ կը կրկնեն.— «Պէտք է Գերմանիան ազատ ձգել գործելու դէպի Արեւելք», առանց սակայն հաշուի առնելու թէ ինչ նշանակութիւն ունի։

Արդարեւ, ի՞նչ կը նշանակէ.— ահաւասիկ։ Գերմանիոյ բնակչութիւնը կը յորդի. հողամասերու և շուկաներու պէտք ունի. Թող ուրեմն Եւրոպայի արեւելակողմը հայթայթէ պէտք եղած հողը. գոնէ այս ձեւով երկար ատեն կ'ազատինք։

Անտարակոյս առիթ լուծում մըն է, նոյնիսկ հրապուրիչ. որքա՜ն հանգիստ պիտի ընէինք, այնպէս չէ՞։ Դժբախտութիւնը հոն է որ այսպիսի լուծում մը մտքի խաղ մըն է միայն։ Եւ չկայ այնքան վտանգաւոր բան, քան այս վերացական գաղափարները, զոր կը տարածենք մեր շուրջը, առանց գիտնալու թէ ճշգրիւ ի՞նչ կ'արժեն։

Նոյնիսկ չհարցնենք թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ Եւրոպան և ի՞նչ վիճակի պիտի վերածուի Ֆրանսան, եթէ Գերմանիա իր սահմաններէն յորդելով, տէր և տիրական դառնայ Եւրոպայի կեդրոնն ու արեւելակողմը։ Որովհետեւ ռուսական քանի մը նահանգներու գրաւումն ու կազմակերպութիւնը Գերմանիոյ կողմէ այնքան երկար տարիներ պիտի տեւէ որ, մինչ այդ աշխարհի կերպարանքը պիտի փոխուի, հետեւաբար ոեւէ գուշակութիւն ապարդիւն է։

Եւ չփնտռենք նաեւ գիտնալ թէ Հիթլէրի ծրագիրները կը համապատասխանե՞ն իրականութեան։ Որովհետեւ ապացուցուած է թէ գերման հողը կրնայ սնուցանել իր բնակչութիւնը։ Միւս կողմէ, Ռուսիոյ այն նահանգները, որոնց աչք տնկած է Գերմանիա, արդէն իսկ բնակչութեամբ կը յորդին և կարծուածին պէս՝ արմտիքի շտեմարաններ չեն։ Ասոր ալ պատասխան կրնան ըսել թէ, երբ Գերմանիա զինուորապէս ջախջախէ Ռուսիան, պիտի պարպէ յիշեալ նահանգները, հոն տեղաւորելու համար իր գիւղացիները, հետեւաբար ռուս բնակչութիւնը դէպի Արեւելք պիտի մղէ։

Սակայն, որքան ալ ճիշդ ըլլան այս պատճառաբանութիւնները, պէտք չէ կանգ առնենք, որովհետեւ աւելի պարզ, աւելի անմիջական նկատում մը կայ, զոր անհրաժեշտօրէն պէտք է նկատի առնել։

Ենթադրենք որ չեմ գիտեր ինչ մղումէ դրդուած, Գերմանիան ազատ ձգենք Արեւելքի մէջ։

Գերմանիան «քարթ պլանշ» պիտի ունենայ իր փառասիրութիւնը գոհացնելու համար։ Աղուոր օր մըն ալ — Լեհաստանի հետ գաղտնօրէն համաձայնած — կռիւ կը փնտռէ Ռուսերուն, Լիթուանացիներուն և Չեխոսլովաքներուն հետ. և պատերազմը կ'սկսի։ Այո՛ պատերազմ, որովհետեւ կարելի չէ երեւակայել որ Գերմանիան ազատ ձգելով, Ռուսերն ու Չեխերը ձայն ձպտուն չհանած տեղի պիտի տան և կեր դառնան... Ուրեմն պատերազմը կ'սկսի արեւելեան Եւրոպայի մէջ, Պալթիկ ծովէն մինչեւ Ուքրանիա։

Կը կարծէք որ այն ատեն Ֆրանսան կամ Անգլիան պատշգամբի բարձունքէն պիտի դիտեն այս պատերազմը։ Կը կարծէք որ Եւրոպայի կէսը պիտի բանկի և միւս կէսն ալ հանգիստ պիտի նստի։

1914ի օրինակը — աւստրօսերպ վէճ մը կար միայն — չի՞ բաւեր յիշեցնելու թէ դիւրին չէ սահմանափակել եւրոպական պատերազմ մը, երբ մանաւանդ մեծ պետութիւն մը կը նետուի ասպարէզ։ Ցետոյ Եթովպիոյ ներկայ կացութիւնը ուրիշ պերճախօս օրինակ մը չէ՞, երբ միջազգային այնքան բարդ խնդիրներ ծագում առած են և կապուած են իրարու։ «Եւրոպայի խաղաղութիւնը միակտուր է». ահա ճշմարտութիւնը, որ կուգայ ջրելու սա յիմար դատարկաբանութիւնը թէ «Գերմանիան ազատ ձգելու է արեւելքի մէջ»։ Կ'ըսեմ, կը կրկնեմ ու կը կրկնեմ թէ, Գերմանիան եթէ իր սահմաններուն ոեւէ մէկ կէտին վրայ պատերազմի սկսի, որքան ալ հեռու ըլլայ մեզմէ, «48 ժամուայ մէջ ամբողջ Եւրոպան զէնքի տակ պիտի մտնէ»։ Ամէնքս ալ նոյն տապանին մէջն ենք։ Թշուառականներ են կամ խենթ բոլոր անոնք որ չեն տեսներ ճերմակի վրայ սեւով գրուած այս ճշմարտութիւնը։

Անտարակոյս ոչ ոքի մտքէն կ'անցնի նպաստել պատերազմի մը ծնունդ տալու քաղաքականութեան։ «Գերմանիան ազատ ձգելու է արեւելքի մէջ որպէսզի ազատինք» կը կրկնեն շատերը։ Սակայն առիթը ամենայարմար պրոպագանտ մըն է Հիթլէրի ի նպաստ, մտքերու մէջ շփոթութիւն յառաջ կը բերէ։ Որովհետեւ Գերմանիան ուղղակի քարոզութիւն մը կը կատարէ, դէպի Արեւելք արշաւելու իրաւունք մը ստեղծելու համար ինքնիրեն։ Մտքերուն վրայ կը տպաւորէ այն քարոզութիւնը թէ Գերմանիան պայթելու մօտ ուժանակ մըն է։— Բան մը որ ոչ ոք չփորձեց ճշմարիտ է տնտեսական գետնի վրայ կը պահանջէ միջազգային համագործակցութիւն մը — սակայն սխալ է ծաւալապաշտութեան և քաղաքական տեսակէտներով։ Գերմանիա այնքան լաւ կերպով կը խառնէ իր ծաւալապաշտ ծրագիրները, երազներն ու յաղթանակները, հակասովետ պայքարին, որոնք իբրեւ թէ անկարգութեան դէմ կարգ կանոնի խաչակրութեան ձեւ մը կ'առնեն, որ մարդիկ կը խաբուին։

Այսպէս է որ երբ կը պաշտպանենք, (ինչպէս ես համոզումով և գիտակցութեամբ), Եւրոպայի հաւասարակշռութեան և խաղաղութեան անհրաժեշտութեան թէզը, չարամիտներն ու բարեմտութեամբ ագիտացածները մեզ սովետական կ'ամբաստանեն։

Ամէն օր Փարիզի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հանդիպինք մարդոց, որոնք դողդողագին իրենց նայուածքը կը յառեն միմիայն Անգլիոյ, իբրեւ թէ Ֆրանսան այլեւս անկարող ըլլար իւրայատուկ քաղաքականութիւն մը ունենալու։ Ուրիշներ ալ կան որոնք Ռուսիոյ կը նային, պատրաստ ըլլալով ռուսական շահերը նախընտրելու մերիններէն, կարծես թէ Ֆրանսայի բախտը Ռուսիայէն կախում ունենար։ Եւ վերջապէս երրորդ խումբ մը կայ որ դողդղալով կը նայի Գերմանիոյ և Եւրոպայի կէսը պիտի զոհէր անոր համար, որպէսզի մենք հանգիստ ըլլանք, կարծես թէ Ֆրանսա իր արեւելեան ամրութիւններուն ետին, գաղափարագործուած ըլլար բոլորովին ապահով դառնալու։

Կը խղճամ ասոնց վրայ և աւելի ճիշդ կը խղճամ Ֆրանսայի. որովհետեւ մեր երկիրը իրաւունք ունի իրեն արժանի արտաքին քաղաքականութիւն մը ունենալու։ Բայց կը սխալիմ, որովհետեւ «ընտրեալ»ները երբ անկայուն կեցուածք մը ունին, Ֆրանսայի ժողովուրդը աւելի հաստատուն, աւելի ուժով կերպով կ'զգայ թէ մեր երկիրը ինչ կը ներկայացնէ յաչս մարդկութեան։ Խաղաղասէր է և նոր պատերազմի մը գաղափարը սարսափ կ'ազդէ իրեն, որովհետեւ գիտակ է թէ հին Եւրոպան շատ պզտիկ է այլ եւս տեղական կռիւներու համար. ատոր համար է որ բնազդաբար կառչած է Ազգաց Ժողովին. գիտէ որ թերիներու և սխալներու քով կայ արդար գաղափար մը։

Իր ունեցած ուժերով և ամէն տեսակէտով զօրաւոր է, Ֆրանսա կրնայ դառնալ խաղաղութեան ազդակ մը։ Եւ կրնայ տիրապետել Եւրոպան խաղաղութիւնը պահպանելու։ Մէկ պայմանով սակայն. մեր ուժին և գերին գիտակցութիւնը պէտք է ունենանք և անոնց պահանջած ճիգին, որովհետեւ այս աշխարհի վրայ ամէն ինչ պայքար է և խաղաղութիւնը բարիք մըն է զոր պայքարելով կարելի է պահպանել։

Բաղեց ՊԸՐՃ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ Պ. ՍՈՒՐԷՆ ԹՕՓԱԼԵԱՆԻ ՀԵՏ

Զինք ճանչցայ Պաղտատ՝ հոն հասնելուս առաջին օրերէն իսկ։ Անկէ յետոյ յաճախ առիթը ունեցայ տեսնուելու իրեն հետ, ըլլալ զանազան այցելութիւններու ընթացքին թէ երեկոյթներու առթիւ։

Հռչակաւոր դարձած է ան իր «Պըրտ» օդանաւով՝ որուն ձայնէն իսկ Պաղտատի ժողովուրդը կը հասկնայ թէ Սուրէն Թօփալեանն է սաւառնողը, հռչա՛կ մը որ ոչ միայն Հայերու մէջ տարածուած է, այլ նաև տեղացի ժողովուրդին բոլոր դասակարգերուն մէջ, սկսելով Իրաքի երիտասարդ Թագաւորէն ու իր շրջապատէն։

Իր Անգլիա մեկնումին առթիւ, հոն գտնուած միջոցիս ուզեցի տեսակցութիւն մը ունենալ իրեն հետ։

Արտաքինով վայելուչ, միջահասակ և մարզուած մարմինով երիտասարդ մըն է ինք, որուն յանդուգն ու խելացի նայուածքը կը գրաւէ խօսակիցը։

Ծնած է 1911ին, Էլպիսթանի մէջ, ու հոն ուսած է մայրենի լեզուն՝ իր մօր խնամքին տակ։ Երբ Թրիփօլի կը գտնուէին, Պ. Սուրէն յաճախած է տեղւոյն Ամերիկեան վարժարանը մօտ մէկուկէս տարի. իսկ ընտանիքով Պաղտատ հաստատուելէն ետք, տեղւոյն «Ամերիքըն Պօյզ Սքուլ»ը, զոր յաջողութեամբ աւարտած է 1927ին։

Հայրը կը փափաքի որ իր որդին եւս հետեւի բժշկութեան ու այդ նպատակով զինք կը ղրկէ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանը երեք տարի։ Հակառակ հօր փափաքին, սակայն, Պ. Սուրէն ոեւէ կոչում չզգար իր մէջ բժշկութեան հետեւելու։

Պզտիկուց սիրահար եղած է ամէն տեսակ մեքենաներու, նորոգելով և շինելով զանազան տնական գործիքներ։ Տնական գործիքներ։ Եւ ահա իր մէջ կ'արթննայ բուռն փափաքը — որուն կ'օգնէ մանկութեան օրերէն մնացած յիշատակ մը — նուիրուելու մեքենական աշխարհ. նորագոյն և ամենակատարեալ նուաճումին՝ օդանաւին։

1930ին ան կ'անցնի Ամերիկա՝ Միչիկանի մէջ մտնելու համար ՌԷՕ ընկերութեան գործատունը իբրեւ աշկերտ, յետոյ կը հաստատուի Նիւ Եօրք ուր կը շարունակէ աշխատիլ «Պըրտ Էյր Քրաֆթ»ի գործատան մէջ, ընդամէնը երկու տարի։

Այդ երկու տարուան մէջ սակայն, ըլլա՛յ գիշերային դասընթացքներու հետեւելով, ըլլա՛յ իր բոլոր ազատ ժամերը տրամադրելով՝ ան կը հետեւի օդանաւորդութեան։

Ու օր մըն ալ անակնկալ կերպով, իր ծնողքը կ'ստանան ամերիկեան շաբաթաթերթեր, ուր հպարտութեամբ կը կարդան թէ իրենց զաւակը յաջողօրէն անցուցած է օդանաւորդ-սաւառնորդի քննութիւնները և արժանացած «Փրայվըթ Փայլօթ Լայսընս» վկայականին։

Ատոր կը յաջորդէ նամակ մը ուր Պ. Սուրէն կը յայտնէ թէ մօտատենէն ճամբայ կ'ելլէ դէպի Իրաք, իր հետ բերելով իր օդանաւին՝ «Քրինըր Պըրտ»ի բոլոր կազմածները, որոնք իր ձեռքով շինած և իրարու ագուցած էր։

Պէյրութ հասնելով կ'անցնի Դամասկոս, որուն օդակայանին մէջ անձամբ լարելէ ետք իր մեքենան, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Պաղտատ ու որոշեալ օրն իսկ կը սաւառնի Իրաքի մայրաքաղաքին վրայ, ժողովրդային մեծ համբաւ շահելով և անգլիացի օդանաւորդներու գնահատանքին արժանանալով։

Այդ թուականէն՝ այսինքն 1933ի սկիզբներուն կը սկսի իր օդանաւորդական ասպարէզը, որուն մէջ հետզհետէ ձեռք կը բերէ փորձառութիւններ իր աննկուն կամքին, եռանդուն աշխատանքին ու մանաւանդ քաջութեան և պաղարիւնութեան շնորհիւ։

Պաղտատի մէջ քննութիւն տալով «Իմփէրիըլ Էյրուէյզ»էն Պ. Սուրէն ստացած է «Քօմըրշըլ Լայսընս», որով իրաւասութիւն կ'ունենայ քաղաքային օդանաւորդութիւն ընելու Իրաքի մէջ։

Ժամանակ մը ետք Պաղտատի կառավարութեան կողմէ իրեն վստահուած է «Թրէֆիք օֆիսըր»ի պատասխանատու պաշտօնը, որմէ հրաժարելով՝ սկսած էր դասաւանդութեամբ և թռիչքներով օդանաւորդներ պատրաստել։

Նոր օրէնք մը սակայն կուգար վերջ դնել Իրաքի մէջ իր այդ ուղղութեամբ կատարած աշխատանքին. պէտք էր անգլիական «Ինսթրիւքթըր Լայսընս» ունենալ՝ կարենալ օդանաւորդներ պատրաստելու համար։ Իր դէպի Անգլիա ճամբորդութիւնը նպատակ ունի առաւելապէս ստանալ վերոյիշեալ վկայականը, ուսումնասիրել միեւնոյն ժամանակ օդանաւերու նոր մօտէլներ և վարժուիլ անկարգելի փորձերուն։

— Կը փափաքի՞ք ոեւէ «րէյս»ի մրցումի մը մասնակցիլ։

— Ջերմապէս կը փափաքիմ ու ցարդ մասնակցած կ'ըլլայի արդէն, եթէ նմանօրինակ թռիչքներու յատուկ արդիական արագընթաց օդանաւ մը ունենայի, փոխան իմ թուրիսթի օդանաւս, ինչ որ նիւթական անհագին զոհողութիւններու կը կարօտի։

— Ի՞նչ գաղափար ունիք Հայաստանի մասին. օդանաւորդական մարզին մէջ հոն կատարուած աշխատանքները չե՞ն խանդավառեր ձեզ ու չէ՞ք փափաքիր օր մը հոն այցելել։

— Շատ կը խանդավառուիմ Հայաստանով, միշտ կը հետեւիմ անոր վերաշինական աշխատանքներուն և մասնաւորապէս օդանաւային ձեռնարկներուն։ Անգլիայէ վերադարձիս, եթէ պայմանագրուած չըլլամ ոեւէ ընկերութեան հետ, պիտի ուզեմ երթալ Հայաստան։

Ժամանակը բաւական յառաջացած էր արդէն ու Պ. Սուրէն իր մեկնումի պատրաստութիւններուն համար պէտք ունէր հանգիստի։ Հրաժեշտ կ'առնեմ իրմէ՝ մաղթելով լիակատար յաջողութիւն և յառաջդիմութիւն իր ասպարէզին մէջ։

Հետեւեալ առաւօտ կանուխ կը մեկնէր ան Պաղտատէն՝ պզտիկ թռիչքներով հասնելու համար Անգլիա, որդեգրելով Պաղտատ—Կազա—Գահիրէ—Լիպիա—Թունուզ—Բալէրմօ—Նիս—Փարիզ և Լոնտոն ուղեգիծը։

(Ա.) Վ. ԳԱՐՏԱՇԵԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ճորճ Ե. ծնած էր 1865ին. գահ բարձրացաւ 1910ին։ 1893ին ամուսնացաւ Վիքթորիա-Մէրի իշխանուհիին հետ, որմէ 6 զաւակ ունեցաւ։

Պարզ, բարի ու ընտանեսէր էր Ճորճ Ե.։ Կեանքին լաւագոյն օրերը անցուց Սանտրինկհամի պալատին մէջ. ուր արարողութիւնը պարզագոյն վիճակի վերածած էր, իսկ Լոնտոնի մէջ, ընդհակառակն, խիստ պահանջկոտ էր։

Առաւօտուն կանուխ կ'արթննար, թագուհիին հետ նախաճաշ կ'ընէր, յետոյ ձիով կարճ պտոյտ մը կատարելով պալատ կը վերադառնար ու կ'սկսէր աշխատիլ։

Միշտ կը սիրէր շփման մէջ ըլլալ ժողովուրդին հետ և իր օժանդակութիւնը չզլացաւ դժբաղդներուն։

Իր եղբօրը՝ Ալպէրթի մահուան վրայ, գահաժառանգ հռչակուեցաւ 1892ին։ 1900ին Կալլէսի իշխան եղաւ։ Հօրը, Էտուարտ Է.ի մահուան վրայ, 1910ին թագաւոր հռչակուեցաւ։

Անցեալ տարի, իր գահակալութեան արծաթեայ (25ամեայ) յոբելեանը տօնուեցաւ մեծ շուքով։ Բրիտանական լայնածաւալ կայսրութեան ամէն կողմէ եկած պատգամաւորներու մասնակցութեամբ։ Իր գահակալութեան շրջանը, աշխարհի պատմութեան տեսակէտով ամէնէն խառնակ շրջանը եղաւ։ Լեցուն մեծ դէպքերով և մանաւանդ ընդհ. պատերազմով։ Հանգուցեալը զինուորական ասպարէզով ծովային սպայ էր և առաջին անգամ յիւնապետի աստիճանով

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՉՔԵՐԸ

Գրեց՝ ՄԱԼՎԻՆԷ Ն. ՎԱԼԻՏԷԵԱՆ

Ընդոստ արթնցաւ Հրանդ։ Եւ երբ չորս անգամ աչքերը բացխփեց, լոյսին դարձաւ, յօրանջեց և երերտաց։

— Օ՜ֆ, օ՜ֆ, օ՜ֆ, ըսաւ հեռազնէ արագացնելով հառաչը։

— Օ՜ֆ, օ՜ֆ։

Թեւերը տնկողինէն դուրս հանեց, պրկեց, յետոյ կամացուկ մը ներս դրաւ նորէն, վերմակը մինչեւ վիզը քաշեց և աչքերը գոցեց։

Հաւատա՞ր, չհաւատա՞ր երազին։

Առաւօտեան դէմ երազ մը տեսեր էր։ Թարմ, զուարթ աղջնակ մը, կանանչ աչքերով մօտեցեր էր իրեն, գգուեր, լուսնատեր էր զինքը ու հեռացեր՝ քրքիջով մը։

Հրանդին ձեռքերը դեռ կ'զգային տաք մարմինին եւեւէջները, բթունքը դեռ կ'այրէր կարծես կրքոտ համբոյրին տակ, գլուխը կը ծանրանար տենչէն հրամայական տիրապետութեան տակ։

Բայց, փախեր էր աղջնակը, յանկարծ ու յանկարծ Հրանդ իր աչքերը սենեակին պարապութեան վրայ բացեր էր։

Քանի մը օր առաջ երկար վիճաբանութիւն մը ունեցեր էր բարեկամներուն հետ երազին էութեան մասին։ Ոմանք պնդեր էին թէ կայ մարդկային մտքին մէջ բան մը որ գիշերը, տեսակ մը նախզգացումի պէս կը գործէ։ Ֆրէտը, Պերճը խառնուեր էին խօսքերուն։ Բայց Հրանդ դեռ եզրակացութեան չէր եկած։

— Ով ինչ կ'ուզէ թող խորհի, կ'ըսէր, ասոնք խորհրդաւոր բաներ են որոնց մասին դեռ ոչ ոք կրնայ վճիռ արձակել։

Իսկ գալով իր երազին, Հրանդ կրնար քիչ շատ մեկնել զայն։

Այո՛, շատոնց է շփում չէր ունեցած աղջկան մը հետ։ Շատ պարզ էր։ Անցնող աղջիկները սկսեր էին քունին մէջ ալ հետապնդել զինքը։

Քսանեւվեց տարեկան էր։ Տարի մը առաջ աւարտած էր առեւտրական վարժարանը, և, հօրը տրամադրած գումարով քաղաքին կեդրոնը բաւական ներկայանալի գործատուն մը և երկու սենեակ շարած էր։

— Եթէ արհեստիս չըլլան, սեւ աչքերու կուգան, կ'ըսէր խնդալով, առանձնասէրներու յատուկ ինքնավստահ գոհունակութիւնով մը։

Եւ, քիչեր չէին սեւ աչքերուն համար հոն գացողները։

Բայց, բոլոր նոր մեծցած պարոններուն պէս, խելացի էր Հրանդ, գէթ այդ մարզին մէջ։ Աղջիկներու համար գործած գործիքներէն աւելի՛, աչքերը գործածելով կըցաւ իր սենեակներուն կապել ծերացած օրիորդներ որոնց սիրտը գէշ կերպով կը տրոփէր երբ «զը՛ռ» կոճակը ներսէն զինքը կը կանչէր. մայրեր, իրենց տանըրութեան աղջիկներով մայրական գուրգուրանքով «զաւակս» ըսելով կը խօսէին իր հետ, և մէկ երկու անգամ ընկերանալէ վերջ առանձին կը ղրկէին աղջիկնին, վերջապէս «ազատ-համարձակ» շատ մը տիպարներ, որոնցմէ բոլորէն Հրանդ կըցաւ առաջին տարին իսկ կլորիկ գումար մը ձեռք բերել և գոհ ձգել ծնողքը։ Յաջողութիւն մըն էր։

Կիրակի էր այդ առաւօտուն և Հրանդ կ'երերտար, կ'երերտար։ Երազին աչքերը, կանանչ, խոշոր, գծուած աչքեր կը հետապնդէին իր գոց նայուածքը։ Լեցունիկ բայց նուրբ մարմին մը ձեռքերուն տակէն կը փախեր, կը սահէր ու կը ցնցէր զինքը յիմարի մը պէս։

Աջ թեւը երկարեց և կոճակը գտաւ։

— Լոգարանը տաքցո՛ւր, հրամայեց ծառային։

Երկու ժամ վերջ, հագուած, քիչ շատ հանդարտած, քաղաքին ձախ մայթէն վար կ'իջնէր առանց որոշ գիտնալու թէ ուր կ'ուզէր երթալ։

— Ցեմեն՛նք, ըսաւ միաքէն, քալեմ քիչ մը։ Շաբաթ գիշերուան երազը կ'ըսեն մինչեւ Կիրակի ցորեկ կ'ելլէ։

Եւ,

— Աս ամէնուն տակը, շարունակեց ինքնիրեն, Մէարիէն վերջ առանձին մնացած ըլլալս է։

Մէարի՛ն։ Թումէնուհի՛ն։

Հակառակ ի՛ր ուժով այր ըլլալու ինքնատուր խրատներուն, խորխտ յաւակնոտութեան, բաւական տառապեր էր Մէարիին մեկնումէն վերջ։

Համալսարանը ճանչցեր էր զայն. կապոյտ, երազկոտ աչքերով, բարա՜կ, բարա՜կ եղնիկի պէս բան մը, որ նախ, գուրգուրանք մի-մին արթնցուցած էր մէջը։

Բոլոր աշխատելու պատրաստուող աղջիկները առանձին ձեւեր կ'առնէին, քալուածքնին անգամ արագ, աղմկալի և պատերազմի գացողի պէս բան մը կուտային։ Եւ յետոյ զինուորի մտածումներ ունէին կեանքի մասին, սիրոյ ամուսնութեան մասին։ Ճակատէն օրուան մը համար քաղաք իջնող զինուորներուն պէս, եթէ գտնեն յարմար մէկը պիտի սիրեն (զուարճանան), սա՛նկ, մէկ քանի ժամուան համար. յետոյ՝ նորէ՛ն, ճակա՛տ։ կեանքի՛, գործի։

Ցետոյ, ամուսնութի՞ւն։

Հիւսիւսային ճակատին վրայ՝ պատերազմ։ Եղաւ, եղաւ. եթէ չեղաւ՝ ես։ Ամէն գինով չմեռնիլ, սակայն, ո՛չ ալ վիրաւորուիլ։ Ե՛ս։

Մէարի, սակայն, քիչերու հետ բացառութիւն կը կազմէր, մանաւանդ խելքով։ Կային բաներ որոնք շուտով կ'ըմբռնէր. իսկ յաճախ, պարզ բաներու վրայ ժամերով կը չարչարուէր։

Իսկ երբ Հրանդ, վարժարանէն դարձին, պարտէզին մէջ կամ փոսը, սիրոյ, բարեկամութեան մասին կը խօսէր, Մէարի յօնքերը պզտիկ մը վեր կը վերցնէր, կապոյտ աչքերը կը քթթէր. մտածել կ'սկսէր ու կը խուսափէր պատասխանելէ։

Հրանդ գիտէր որ այդ լռութիւնը անմտութեան արդիւնք չէր։ Մէկ երկու անգամ, երբ պէտք եղած էր Մէարիէն կանուխ մեկնիլ և հրաժեշտ տալ, տեսած էր որ ան նորէն յօնքերը վեր կ'առնէր, աչքերը կը քթթէր ու մտածել կ'սկսէր։

Զգացումներու արտայայտութեան ուսմանական ձեւ, կը խորհէր ինքնիրեն։

Եւ այդ նայուածքն էր որ, օր մը, երբ առանձին գիրքի մը վրայ հակած գանկի մը ոսկորները կ'ուսումնասիրէին, Հրանդին մէջ յորձանք մը մտցուց։ Ձեռքերուն մէջ առաւ անոր փափուկ, ճերմակ դէմքը և համբուրեց։

(Շար.)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԳԻՔՕՐ»Ը, «ՀԱՐՍՆԻՔ»Ը ՔԱՂԱՔՍ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն, «Սինէ Թիւրքը» տնօրէնութիւնը, քաջալերուած «Պէպօ»ի առաջ բերած մեծ յաջողութենէն, երել տուած է և մօտերս պիտի երկայացնէ Խորհ. Հայաստանի ուրիշ մէկ ֆիլմը, «Գիքօր»ը, քաղուած անմահն Յ. Թումանեանի համանուն գործէն։ Այս ֆիլմը, կ՚ըսուի թէ «Պէպօ»ի չափ յաջողած գործ մըն է և նոյնիսկ զայն կը երազանցէ տեղ տեղ։

Ասկէ զատ պիտի ներկայացնէ «Հարսնիք» ֆիլմը, որ անցեալ տարի պատրաստուեցաւ Փարիզի մէջ մեծ յաջողութեամբ և որուն գլխաւոր դերակատարուհին է (հարսի դերը) Փարիզաբնակ անուանի երգչուհի Օր. Իրիս Պիւլպիւլեան։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒՆ ԸՄՊԵԼԻ ՋՈՒՐԸ

Քաղաքապետութեան ջուրի ընդասարկութեան տնօրէնին կարծիքով, գիւղին պիտի ըլլայ ըմպելի ջուր հայթայթել կղզիներուն, եթէ չտեմարան-չոգենաւ մը ունենանք։ Վարչութիւնը չկարեն՝ լ՚ով ոչ Թուրքիոյ, ոչ ալ Յունաստանի մէջ գտնել այսպիսի չոգենաւ մը, երկու հատ, 800-1000 թօնօ տարողութեամբ, Եւրոպայէն ապսպրելու մտադրութիւն ունի։

Գալով Պագրքէօյի ջուրին, խողովակներ անհրաժեշտ են, առնք եւս արտասահման պիտի ապսպրուին։ Իսկ Տէրքօզի ջուրին ցանցը պիտի ընդարձակուի հեռաչհետէ, որպէս զի կարելի ըլլայ առաջին անթիւ օրական 40,000 խորանարդ մեթր ջուր հայթայթել, յետոյ 64 հազար և յետոյ 100 հազարէ աւելի։ Ընկերութիւնը գնուած ատեն 28 հազար խորանարդ մէթր կը տրուէր, անկէ ի վեր 38 հազար մէթրի բարձրացած է։

Կարեւորը սա է որ, կ՚ըսէ տնօրէնը, Տէրքօզի ջուրը հիմա շատ աւելի մաքուր է և ամէն օր կը տարրալուծուի։

ԱՌԿԱԽ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

Վոսփորի վրայ առկախ կամուրջ մը շինելու առաջարկը բերող յանձնաժողովի Նուրի Միւհիւրտար երէկ մայրաքաղաք մեկնեցաւ, ուր պիտի ներկայացնէ իր ծրագիրը։

Այս կամուրջին ալ «Աթաթիւրք» անունը տուած է։ Կամուրջը զոյգ ճամբաներով 20 միլիոն ոսկի պիտի արժէ, իսկ եթէ մէկ ճամբայով լինիայ, ծախքը պակաս պիտի ըլլայ։ Յիշեալ յանձնառուն յայտնած է նաև որ շինուելիք կամուրջը պիտի վնասէ Վոսփորի գեղեցկութեան, ընդհակառակն պիտի աւելցնէ զայն։

** Եյուպի թօքախտաւորներու դարմանատունն ալ բացուած է։

** Հալի մէջ յաւելուածական տաղաւար մը պիտի շինուի սոխի, սխտորի, գետնախնձորի, սեխի և ձմերուկի համար։ Թաղապետական պիւտճէի մէջ այս նպատակով 26 հազար ոսկիի վարկ մը յատկացած է։

** Թրակիոյ մէջ նոր համագործակցականներ սկսած են հիմնուիլ։ Ոչ միայն գլխաւոր քաղաքներու, այլ եւ գիւղերու մէջ ալ պիտի հիմնուին համագործակցականներ։

պաշտօնի կոչուեցաւ «Գանտաա» մարտանաւին մէջ։ 1899ին, «Տըրէթնաութ» զրահաւորը փոխադրուեցաւ պաշտօնով և երկար ատեն Միջերկրականի մէջ մնաց։

ՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Իր սիրուած գահաժառանգի և մանաւանդ խիստ ազատ կենցաղովը աշխարհածանօթ է արդէն Կալլէսի իշխանը, որ իր հօրը մահուան վրայ թագաւոր կ՚ըլլայ էտուարդ Ը. անունով։

Նոր թագաւորը որ ներկայիս 41 տարեկան է, չէ ամուսնացած։ Ան միշտ մօտէն հետաքրքրուած է ժողովուրդին ցաւերով, մանաւանդ համեստ դասակարգով։ Շնորհիւ իր ազնիւ նկարագրին և ժողովրդական զգացումներուն, գրեթէ պաշտելին դարձած է անգլիացի ժողովուրդին։ Իր յաճախակի և երկար ճամբորդութեանց բերումով, գրեթէ մեծ մասով կը ճանչնայ կայսրութեան զանազան երկիրներն ու ազգերը։

ԱՆԳԱՐԱ-ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ ԵՒ ԻԶՄԻՐ ՕԴԱՅԻՆ ԳԻԾԸ

Պատրաստութիւնները մեծ թափով յառաջ կը տարուին, Ապրիլ ամսոյ մէջ բացումը կատարելու համար Անգարա-Իսթանպուլ-Իզմիր օդային գծին։ Այս գիծը ըսկիզբը պիտի ըլլայ օդային ընդարձակ ցանցի մը, կեդրոն ունենալով Անգարան և հեռաչհետէ կապելով արեւելեան և հարաւային շրջաններու քաղաքները մայրաքաղաքին հետ։

Բայց այս ծրագիրը յետագային պիտի իրագործուի երբ անհրաժեշտ օդանաւերը գնուին։ Այս գիծին համար միայն ներկայիս բանակցութիւններ տեղի կ՚ունենան, 4 հատ օդանաւ գնելու։ Յանձնաժողով մըն ալ Եւրոպա գացած է արդէն այս նպատակով։

Յանձնաժողովին մաս կը կազմեն 8 օդանաւորդներ, որոնք նախ փորձեր պիտի կատարեն։ Իւրաքանչիւր օդանաւ նուազագոյն եւ մեքենավարէն զատ պիտի կարենայ առնել 7 ճամբորդ և որոշ քանակութեամբ ծրարներ։ Հաշիւ է եղած է Անգարա-Իսթանպուլ հեռաւորութիւնը պիտի կտրուի մէկ ժամ 40 վայրկեանէն, իսկ Իսթանպուլ-Իզմիր՝ երկու ժամէն։

Պ. Ճ. ԶԱՔԸՐ ՍԵՂԱՆ ԿՈՒՏԱՅ ԿԱԹՈՂ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Դահիրէի Թեմականի ատենապետ Պ. Ճանիկ Զաքըր և իր Տիկինը պատուոյ սեղան մը տուած են Կաթող. Նուիրակ Գարեգին Արքեպս.ի, մասնակցութեամբ Մամբրէ Եպս.ի և Թեմականի և Քաղ. Ժողովի դիւանի անդամներուն։

Ճաշին յաջորդած է թէյասեղան մը, որուն մասնակցած են գաղութի անդամներէն մօտ 200 հոգի։

** Փուաբրու քննութիւնը կրկին սկսած է։ Սիրքէճիի մէջ փուռ մը ուժօրուայ համար փակուեցաւ, պակաս հաց պատրաստած ըլլալուն համար։

** Աճեւոր. Սեննակը իր պիւտճէին մէջ 120 հազար ոսկի գումար մը յատկացուցած է Պանչէ գարուի արմաւքի Սակարանին վրայ երեքյարկնոց շէնք մը բարձրացնելու։

** Տնտես. գործավարութեան խորհրդական Ֆայիգ Պուրտ օղլու Մաարիֆի մէջ ստորագրելէ վերջ Թուրքեսպանիական առեւտրական նոր դաշնագիրը քաղաքս վերադարձաւ։

** Հայտար-փաշայի հիւանդանոցին բացումը տեղի պիտի ունենայ Փետրվար մէկին։

** Հեղձուցիչ կազերու դէմ ինքնապաշտպանութեան միջոցներու մասին դասախօսութիւնները մօտերս պիտի սկսին թէ պաշտօնեաներու և թէ ժողովուրդին համար։

** Գրած էինք թէ Եսկիշէհիրցի վաճառական մը Մէհմէտ Ալի գնած է Լիման խանը։ Արդ, յիշեալը յայտնած է թէ, խանին տարեկան եկամուտը, մօտաւորապէս 11 հազար ոսկի պիտի յատկացնէ Եսկիշէհիրի մէջ իր իսկ հիմնած հիւանդանոցին և ուրիշ բարեսիրական հաստատութիւններու։

** Հալէպի երեւելիներէն Պրք. Արմէն Մազլումեան և Պետրոս Միլլէթպաշեան ներկայ եղած են այն հացկերոյթին, որ Սուրիոյ Բարձր քոմիսէրին ի պատիւ տրուած էր Հալէպի պատուիրակ Տավիտի կողմէ։

** Հալէպի մէջ կոյուղիներու շինութեանց ընթացքին, պատ մը փլած է և վիրաւորուած են 2 հայ և 5 արաբ բանուորներ։ Իսկ մէկ հայ, Նշան Արզումանեան, և մէկ արաբ ու մէկ քիւրտ բանուոր մեռած են փլատակներուն տակ։

** Բարգէն կաթողիկոսի ձեռքով և ի ներկայութեան Սուրիոյ Թեմականներու, Մարտ 29ին Ս. Միւռոնի օրհնութիւն պիտի կատարուի։

** Հնգամեայ ճարտարարուեստին նոր ծրագրին համար յանձնաժողովներ կազմած են Անգարայի մէջ, որոնք Ուրբաթ օր նիստ պիտի գումարեն, իրենց զործունէութեան ուղեգծին մանրամասնութիւնները ճշդելու համար։

Ճօրճ Ե. թագաւորին մահը

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

կորուստը, զոր կ՚ունենան Անգլիա եւ Եւրոպա. Ֆրանսա իր ջերմ համակրանքն ու յուզումը եւ վիշտը կը տանի սուգի մէջ արտասուող արքայական գերդաստանին եւ անգլ. ժողովուրդին։

Ճշմարիտ ռամկավար մը մեռաւ, կը գրէ «Էօվռ»։

ՀԻԹԼԷՐԻ ԵՒ ՄՈՒՍՕԼԻՆԻԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 21.— Հիթլէր Նորընտիր Թագաւորին հետեւեալ հեռագիրը քաշեց. Տխուր լուրը գիս խոր վիշտով լեցուց. խնդրեմ ընդունեցէք իմ և կառավարութեանս ցաւակցութիւնները։ Արտաքին Նախարար Ֆոն Նէօյրաթ, պատուիրակութեան մը գլուխ անցած, ներկայ պիտի ըլլայ յուղարկաւորութեան։

ԼՈՆՏՈՆ, 21.— Մուսօլինի հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Պոլտուինի. Իտալացի ժողովուրդը խոր վիշտով լսեց Թագաւորին մահուան գոյժը և մեծ համակրութեամբ կը մասնակցի անգլ. ժողովուրդի վիշտին ու սուգին։

Մուսօլինիի հրամանով Իտալիոյ հանրային և կառավարական շէնքերուն վրայ կէս դրօշ պարզուեցաւ այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ յուղարկաւորութեան իրիկունը։ Իտալիոյ անթելիֆզկայանները ժամ մը դադրեցուցին իրենց յայտագիրը և ոգեկոչեցին Ճօրճ Ե.ի յիշատակը։

ՀՌՈՄ, 21.— Իտալիոյ Թագաւորը հրամայեց 15 օր սուգ պահել արքունիքին մէջ և ցաւակցական հեռագիրներ ղրկեց Նոր Թագաւորին, Մայր Թագուհիին և Նորվեկիոյ Թագուհիին։

ՕՍԼՕ 21.— Նորվեկիոյ արքայական ամոլը ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան։

ՔՕՓԷՆՀԱԿ 21.— Թագաւորը ցաւակցական հեռագիր ղրկեց Մէծի Թագուհիին։

ԷՏՈՒԱՐՏ Ը. ԳՈՐԾԻ ԳԼՈՒԽ

ԼՈՆՏՈՆ 21.— Արքունի Խորհուրդը նիստ գումարեց, Նոր Թագաւորին գահակալութիւնը հռչակելու համար։ Հաւանաբար արարողութիւնը այսօր տեղի ունենայ։

Խորհրդարանը այսօր ժամը 18ին բացառիկ նիստ պիտի գումարէ, գա՛ը Նոր Թագաւորին փոխանցելու համար. իսկ շաբաթ մը վերջ կրկին պիտի գումարուի հաւատարմութեան երդում ընելու համար Նոր վեհապետին։

ՍԱՆՏՐԻՀԿՈՒՄ, 21.— Էտուարտ Ը. Թագաւորը այս առտու զբաղեցաւ Թագաւորին վճռական գործերով։ Յետոյ Եօրքի դուքսին և իր հանգուցեալ հօր վաղեմի բարեկամ ու խորհրդական Լօրտ Վիկամի հետ խորհրդակցեցաւ յուղարկաւորութեան վերաբերեալ կարգադրութիւններով։

ԼՈՆՏՈՆ, 21.— Թագաւորին մահուան առթիւ Նաւային խորհրդաժողովը յուղարկաւորութենէն վերջ պիտի սկսի նիստերուն։

Ցախրի Պարուտի բանտարկուեցաւ

ՊԷՅՐՈՒԹ. 21.— Դամասկոսի մէջ կատարուած խուզարկութեան մը հետեւանք քով, Սուրիացի ազգայնական պետ Ցախրի Պարուտի Վերին Ճիզրէ ղրկուեցաւ, ուր պիտի արգելափակուի բերդի մը մէջ։

Լավալ Փարիզ վերադարձաւ

ԺԸՆԵՒ, 21.— Լավալ Փարիզ մեկնեցաւ։ Էտէն առայժմ Ժընեւ պիտի մնայ։ Ազգաժողովի նիստերը վաղուան յետաձգուեցան։ Խորհուրդը իրիկուան դէմ իրայն նիստ պիտի գումարէ Ճօրճ Ե.ի յիշատակը պանծացնելու համար։

Հիթլէրի խօսքը

ՓԱՐԻԶ 2.— «Էօվռ»ի դիւանագիտական թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Հիթլէր յառաջիկայ Ապրիլին մտադիր է հանրաքուէ կազմակերպել գերման ժողովուրդին հարցնելու համար թէ կ՚ուզէ՞ գաղթավայրեր ունենալ և թէ ըստ իրեն, Գերմանիոյ արժանապատուութիւնը կրնա՞յ հանդուրժել ապաշրինեալ զօտիի մը Հռենոսի վրայ։

Իսկ Ռայխսթակն ալ Մայիսին պիտի հրաւիրուի, Ներքին և արտաքին քաղաքականութեան մասին կարեւոր որոշումներ տալու համար։

Ժընեւի խորհուրդը այսօր պիտի ընդունի 13 երու տեղեկագիրը

ԺԸՆԵՒ, 21.— Ազգաժողովի Խորհուրդը վաղը նիստ պիտի գումարէ և մասնաւորաբար պիտի զբաղի իտալ-հապէշ վէճով և Տանցիկի խնդրով։

Խորհուրդը պիտի ընդունի 13 երու տեղեկագիրը, յետոյ 18 երու քոմիթէն նիստ պիտի գումարէ։

Էտէն այժմ Լոնտոն չպիտի երթայ, մինչեւ որ Խորհուրդին աշխատանքները չաւարտեն, այսինքն հաւանաբար մինչեւ Ուրբաթ։

Պոլիվիա եւ Փարակուա կը հաշտուին

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ 21.— Վաղը հանդիսաւորապէս պիտի ստորագրուի Պոլիվիոյ և Փարակուայի միջեւ յառաջ եկած համաձայնութիւնը։ Վերջնական ստորագրութենէն 30 օր վերջ, գերիներու փոխանակութիւնը պիտի կատարուի։

Երկուքն ալ կ՚ընդունին որ զէնքի ուժով գրաւուած հողամասերը չպիտի ճանչցուին։ Բայց համաձայնութիւնը դեռ չի ճշդեր թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները ե՞րբ պիտի վերսկսին Շաքոյի այս պատերազմիկներուն միջեւ։

** Սուատնակի Միութեան ի նպաստ հարիւրին 2 տուրքը հաստատուելէն ի վեր, դիտուած է որ այս տուրքը կը գանձուի նաև անոնցմէ, որոնք յիշեալ տուրքին հաստատումէն առաջ, արդէն իսկ հարիւրին 2 կը վճարեն։ Ելեւմտական գործավարութիւնը հրահանգ տուած է դանձիչ պաշտօնեաներուն օրէնքը սխալ չմեկնաբանել։

** Բամպակի մշակութիւնը զարգացնելու համար օրինագիծ մը ներկայացուած է Գումութային։ Նախատեսուած է բամպակ մշակուած վայրերուն մէջ ուրիշ տունկեր չմշակել, հունտերը ընտրել, խառնուրդները արգիլել և միատեսակ հունտ գնելու համար, մասնաւոր չտեմարաններ հիմնել։

ԳՐԱՇԱՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Թուրք Գրաշարներու Միութենէն.—

Միութեանս տարեկան Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 2 Փետր. Կիրակի օր, ժամը 13ին, Անգարա ճամբէսի, 50 թիւ շէնքին վերի յարկը գտնուող Միութեան հաւաքատեղիին մէջ։ Անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ այս հաւաքոյթին։

FUNUS

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Կազմակերպիչ ընկերութիւն

Պէյօղլու, Հաճօփուլօ փասաժին մէջ, թիւ 37

Ընկերութիւնս ո եւ է տեղ մասնաճիւղ չունի

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 42215

ՕՐ. Գ. ԳԱՐԻՊԵԱՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ՚ունենայ 2 Փետր. Կիրակի, ժամը 15ին

ԳԱԶԱ Տ՚ԻԹԱԼԻԱՅԻ ՄԷՋ

Ծախ յայտագրին մէջ, բացի նշանաւոր օտար հեղինակներու՝ ինչպէս Հէնտէլի, Շուպէրթի, Վէրտիի, Պէթհովէնի գործերէն, կան նաև Մանասի «Անմլետ»ը, Մելիքեանի «Կաքաւիկ»ը, Ալէմշահի «Իմ եարը», «Իմ երգը», Սարգսեանի «Հօյ Նար»ը։

Քուարթէթին կը մասնակցին՝ Օր. Նիկողոսեան, Պ. Պ. Ե. Եսէցեան, Ա. Երէցեան, Օր.ներ՝ Ա. Հազարեան, Ա. Միւհէնտիսեան, Պ. Պ. Գավաֆեան, Ս. Մէհթէրեան։

Դաշնակով կ՚ընկերանայ Օր. Ա. Գալըպճեան։

Յաջողութեան գաղտնիքը

ՌԱՏԻՕԼ ԻՆ Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հազարաւոր անձերու՝ ակռաներուն վրայ կատարուած փորձերուն արդիւնքը ըլլալով

Մէկ կողմէն ակռաները կը ճերմկցնէ, ազտերը և նշաններդ կ՚անհետացնէ, ակռաներուն անուշ փայլունութիւն մը կուտայ և շունչը կը քաղցրացնէ։ Միւս կողմէ լինտերը կը զօրացնէ և կ՚ամրացնէ, և ակռաներու թշնամի եղող մանրէներու դէմ կը պայքարի. կը սպաննէ և մարսողութիւնը դիւրացնելու համար թուքը կը շատցնէ։

ՍԻՆԷ ԱԶԱՔ

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՉԱՐՇԸ ԳԱՓՈՒ

Ընդհանուրին բաղձանքին վրայ այսօր 2 ֆիլմ մէկէն

ՊԷՊՕ

Հեղինակ՝ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑ Երաժշտութիւն՝ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՊՐԻՆՑԻԹ ՀԷԼՄԻ կողմէ

ԴԷՊԻ ԱՆԴՈՒՆԴ

Ֆրանսերէն խօսուն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ցերեկները ժամը 1.30ին՝ Դէպի Անդունդ, ժամը 3ին՝ Պէպօ, ժամը 4-30ին՝ Դէպի Անդունդ, 6ին՝ Պէպօ, գիշերը ժամը ճիշդ 8ին՝ Պէպօ և Դէպի Անդունդ։

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Առաջէւընէ ապահովեցէք ձեր տեղերը Հեռ. 23542

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ Քաղաքապետ. թատրոն

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Յնվ. 21	Երեքշաբթի	ժամը	20ին	ՊԷՑԱՁ ԿԷՕՄԼԷՔԼԻԼԷՐ
» 22	Չորեքշաբթի	»	14ին	Մանկական թատրոն
» 22	»	»	20ին	ՀԻՒԼԼԷՃԻ
» 23	Հինգշաբթի	»	»	»
» 24	Ուրբաթ	»	»	ԿԷՃԻՔԷՆ ՃԷՋԱ
» 25	Շաբաթ	»	14ին	Մանկական թատրոն
» 25	»	»	20ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
» 26	Կիրակի առտու	»	11ին	ՊԷՑԱՁ ԿԷՕՄԼԷՔԼԻԼԷՐ
» 26	»	»	15ին	ՄԻՐ ՆԱՎ
« 26	»	»	20ին	»

ՕԹԷԼ Մ. ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ

ՊԷՅՕՂԼՈՒ

Հաճելի անցնելու համար ձեր իրիկունը, գացէք

ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ ՊԱՌ-ՃԱՇԱՐԱՆԸ

ուր քաղաքին ընտրանին ժամադիր կ՚ըլլայ ճաշելու և պարանսէկ հաւաքոյթներու համար, որոնք ամէն իրիկուն տեղի կ՚ունենան Տիկ. Փաւրիցի ղեկավարութեամբ

Ամէն շաբաթ ՏԻՆՁ-ՏԱՆՍԱՆ՝ քօթիյեօնով

ՋԵՂՋՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ
ԿԱՐԻ ՈՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ ՀԱՆՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ—ՏՆՕՐԷՆՈՒՀԻ
ՏԻԿԻՆ ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ձմեռնային շրջանի աշխատանքները սկսած են ֆրանսական լիւքս մեթոտով ժամանակակից նորութիւններով եւ արտասահմանեան կանոնաւոր ու գեղեցիկ ձեւերու յատուկ ձեռնարկով, ուր Տիկ. Փափազեան իր գիտական փորձառութեամբ ու երկար տարիներու փորձով կը տրամադրէ հարկ եղած ամէն վկայականներ։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐ. — Բշ. Գշ. Դշ. Եշ. ժամը 2—5։

ԱՅՐԵՐՈՒ. — Ուր. եւ Շբ. օրերը, երեք ժամ։

ԿԱՐՃԻՈՐ. — Դասերու վերսկսման կանոնաւորումը ապահովելու համար, պէտք է փութով արձանագրուիլ։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՇԱՐՔԸ
ՓՈՒԹԱՑԷՔ
ՓՈՒԹ...Է

ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ

Քերական Ընթերցարան 30 ղրշ.
Բարի Լոյս Ընթերց. Ա. տարի 35 ղրշ.
» Ընթերց. Բ. տարի 40 ղրշ.
» » Գ. Դ. տարի ղրշ.

ԴԻՄԵԼ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Յ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Անգարա ճամբէսի
Րեշիտ էֆ. ի խան Թիւ 14

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Չինիլի Ռըհթըմ խան
Ա. յարկ Թիւ 93, 95—97։ Թէլէֆոն 44792։

Նոյանշտական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Առանձնաձեւ սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Ռոթերտամ, Ամսթերտամ, Համպուրկ։

Ganymedes	Յնվ. 22ին
Ceres	Փետր. 1ին

Կեանքերու վրայ ծառնուող շոգենաւային ապահովագրութիւն. Հանրի եւ Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն
Ամսթերտամէն կ'ապահովէ

Ceres	Յնվ. 25ին
Ամսթերտամէն ժամանած մեկնում	
Orestes	Այժմ Պոլսոյ մէջ

Nippon YusenKaisha Tokyo

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՑԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն
Ուղղակի ապահովագրութիւն Սեքոնտայի, Քոպի, Եոքոհամա, Ջինիկթաոյի, Շանհայի, Հոնկ-Քոնկի, Սինկափուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բոզթ Սայիտի, Պէյրութի եւ Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէա, Մարսիլիա
Պորտօ, Վալէնսիա, Լիվերպուլ եւ Գլազգո։

Durben	Maru	Փետր. 18ին
Delagoa	»	Մարտ 18ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Զրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ եւ պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'ստանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՓԵՐՔՕ
Կալաթա, Չինիլի Ռըհթըմ խան,
Թիւ 95—97

Ընկերութիւնը ոչ ՍԻԹ ընկերութեան ներկայացուցիչն է. Ան բոլոր քաղաքներու համար կու տայ երկաթուղիի տոմսակներ եւ խառն տոմսակներ ծովային ճամբաներու Պոլիս-Փարիզ եւ Պոլիս-Լոնտոն գիծերու համար։ Տոմսակներ կու տայ նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բրինտիզի-Աթէնք-Պոլիս գիծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԱՍԻՐԻԱ
Դշ. 8 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտեսա։

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆԹՕ
Դշ. 15 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Նովօրոսիսք, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն,

ԱԼՊԱՆՕ
Եշ. 16 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Նովօրոսիսք. Պաթում, Տրապիզոն, Սամ..., Վառնա եւ Պուրկազ։

ՔԷՐԻՆԱԼ
Եշ. 16 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ԻԶԷՕ
Շբ. 18 Յնկա. ճիշդ ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միտիլ., Իզմիր, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վենետիկ եւ Թրիէսթէ։

ՖԷՆԻՍԻԱ
Դշ., 22 Յունվ., ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտեսա, Դոնսթանցա, Վառնա, Պուրկազ։

ՄԻՐԱ
Բշ., 20 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Փիրէա, Փաթրաս, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճենովա։

ԱՍԻՐԻԱ
Դշ. 22 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԻՕ
Եշ., 23 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ՄՕՐԷԱ
Դշ. 29 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ՊՈԼՍԷՆԱ
Եշ., 30 Յունվ., ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Նովօրոսիսք, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ՔԷՐԷՆԱԼ
Եշ., 30 Յունվ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան, Մէրքէզ Ռըհթըմ խան, Կալաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 կամ Բէրայի ճիւղը Կալաթա Սէրայ Թել 42490

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ եւ կառք պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ ...

...

ԲՈԼՈՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ, ԲՈԼՈՐԷՆ ԳԵՐԻՎԵՐ

ԷՐՎԻԼ ԿՕLS

0,08 միլ. աշխարհահռչակ ա ծելիի շեղբն է:

ԷՐՎԻԼ ԿՕLS 1935ի Լայփցիկի Տօնավաճառին մեծ մրցանակը շահած է:

Գերման նուրբ արուեստին եւ կատարելագործեալ թէքնիքին մէկ գլուխ-գործոցն է։
Միակ փորձ մը պիտի գոհ մացնէ ձեզ։

ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ԲՈԼՈՐ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐԷՆ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԻԼԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր նախկին յարգոյ յաճախորդներուն թէ հաստատուած է իբրեւ ընկերակից, Մ. Պարոնեան դեղարանը, Համամ, Բանկալթի ճամբէսի, Թիւ 114։

ՍԻՄՈՆ ԳԱՓԱՄՃԵԱՆ
ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
1936
ԺԷ. ՏԱՐԻ

Գին 40 ղրուշ
Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Իսթանպուլ, Զարմաքճըլար, Թիւ 83.
Ս. Յակոբեան գրատուն

ԿՐԻՓԻՆ ը կ'անհետացնէ
մարմնին բոլոր ցաւերը եւ խիթերը

Ցաւերուն
դէմ
ապահովութիւն
ԿՐԻԲԻՆ Ով.

Տան մէջ, գործատեղին, ճամբորդութեան ատեն միշտ ձեզի հետ ունեցէք ԿՐԻԲԻՆը

GRIPIN

Կրիբին քաշէները կը պատրաստուին Ռատիօլին ակումբի խիւսի գործարանին մէջ, մաւնաչէտ տարրաբաններու կողմէ։
Ամէն դեղարաններու մէջ կայ։ Գինը 7ուկէս ղրշ. է։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CANCIYAN

Basildığı yer
AKTUN Matbaası
Galata, Tun l Billur sokak 10

ՍԱԿԱՐԱՆ

21 Յնվ. 1935 Սրանպոլ

ՊԱ ՏԱՐՈՒՂՔԵՐ ԵՒ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Թրքական Ցոնսոլ Եգիպ. 1886	108,—
» » » 1903	81.—
» » » 1911	80,—
Ներքին փոխառութիւն	99,—
933ի » Երկանի	95,—
Սվազ—Էրզրում	95.—
Անատոլու պարտաթղ. Ա. Բ.	43.20
Գ.	44.50
Պօն Անատոլու	46.65
Անատոլու բաժ.	23.15
Իւնի Թիւրք Ա.	25.40
» » Բ.	23.52
» » Գ.	23.55
Թրամվէյ բաժ.	24,—
Րեժի	2,15,—
Շիրքէթը Խայրիյէ	4.25
Իշ Պանքասը	9.50
Մէրքէզ Պանքասը	60.50
Պօմոնթի	7.—

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	622.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	9,87,—
Պրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,45,—
Հոլանտական (ֆլորին)	1,17.80
Պերլին	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18,80
Տոլար	0,79,85
Լէվա	63,46 6
Մոսքուա	10,88,52

ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	622,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք ֆրանսական	167.—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Պելճիական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	125,
Ռայխսմարք	34,—
Պանք Օթոման	235,—
Մէճիտիյէ	42.50

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ = Թիւ 15 =

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Ա. ՄԱՍ

ԳԵՂՈՒՀԻՆ

Բայց այդ բոլոր զինուորներուն եւ զօրապետներուն մէջ միայն Ցուլէն էր որ շփոթ ու յուզուած էր այս անակնկալ յայտնութեան առջեւ։

Զատուիլ իր հրեշտակէն ... այս միակ գաղափարն իսկ բաւական էր որ զինքը դողացնէր ու աչքերէն արցունք հոսեցնէր։

Շատ զգուշութեամբ, շատ վարանոտ, սրտի անհուն բեկումով մը ոտիպուած եղաւ լուրը ... էր, գել։

Մարկարիթ չէ՞ր հաւատար ... կարելի չէ՛ր։

— Չե՛մ հաւատար, ճիշդ չէ՛ ... կ'աղաղակէր խեղճ, անմեղ կինը։

Միայն այն ատեն՝ երբ տեսաւ որ ամուսինը իր պատրաստութիւնները կը տեսնէր յաջորդ օրուան համար, այլեւս համոզուեցաւ թէ անկարելի է բարձր հրամանը ետ կեցնել, իր թեւերը փաթթեց ամուսնին վիզին, կենդանի, պիրկ շղթայ մը ձեւացնելով, որուն մէջ կը տառապէր խեղճ մարդը։

— Ո՛չ, ո՛չ բնաւ, չեմ ուզեր որ զիս առանձին ձգես, չեմ ուզեր որ երթաս պատերազմի, ուր մահուանդ վտանգը կայ։

Եւ կը խօսէր այնպիսի հոգեկան խռովքի մը եւ հաստատակամութեան մը կիրքի տակ՝ որ տեղական լը սկսաւ գողալ։

— Եթէ երթաս՝ պիտի մեռնիմ, այո՛, ինքզինքս պիտի սպաննեմ։

Ի զո՛ւր ամուսինը զինքը հանդարտեցնել, համոզել կը փորձէր։

Չե՛մ ուզեր որ մեկնիս, չե՛մ ուզեր ...։

— Չեմ կրնար սակայն պարտականութենէս խոյս տալ ...։

— Զիս չե՞ս սիրեր ուրեմն։

— Ե՞ս ... Բայց քեզ կը պաշտեմ։

— Ապացուցանէ՛ ... հոս մնալով։

Անկարելի՛ է։ Ուխտած եմ ծառայել։

— Որո՞ւ։

— Հանրապետութեան։

— Կ'ատեմ այդ բոլորը՝ ինչպէս նաեւ Նափոլէոնը, որ այնքան մարդ սպաննեց Իտալիոյ մէջ ...։

Ու ինքնիրմէ ելած սկսաւ աղաղակել.

— Պիտի սպաննե՛մ զայն, պիտի սպաննեմ։

Ցուլէ բոլորովին այլայլած, պատասխանեց.

— Մի՛ խենթենար աղուորս ... իրապէս դժբախտութիւն մըն է իմ մեկնումս, բայց կարելի է որբացրել ... կը խոստանամ որ վերադարձիս բոլորովին պիտի քաշուիմ զինուորական ասպարէզէն։ Շուտ պիտի վերադառնամ, անհոգ եղիր։

— Ինչո՞ւ հիմա անմիջապէս չես ստորագրեր հրաժարականդ։

— Որովհետեւ վստահ եմ թէ, ան պիտի մերժուի, յետոյ չեմ փափաքիր որ իմ մեծերս, իմ հաւատարիմներս ու իմ զինուորներս, զիս նկատեն հայրենիքի ծառայութեան մէջ վատ մը ...։

— Ուրեմն դուն այդ բոլորին դէմ կը զոհե՞ս կինդ։

— Սիրունիկս, հիմա հանդարտէ, քիչ յետոյ երբ ամփոփած ըլլաս գրգռուած միտքդ՝ պիտի տեսնես թէ, ես իմ իրաւունքիս մէջն եմ, չեմ կրնար հեռանալ պաշտօնէս։

— Ա՛խ, եթէ վստահ ըլլայի վերադարձիդ ...։

— Անպատճառ պիտի վերադառնամ։ Քու հոգիդ ինծի առաջնորդ պիտի ըլլայ կեանքիս համար եւ վահան՝ մահուան դէմ։

— Հա՛, այդպէս, ես միշտ հետդ ըլլալ կը փափաքիմ։

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես։

— Միշտ քովդ ...։

— Մօ՞տս։

Կարծէք խեղճ լոյս մը, պզտիկ մխիթարութիւն մը կը ծագէր իր քայքայուած մտքին մէջ։ Այս անգամ քիչ մը աւելի խանդավառ՝

— Ախ, սիրելիս, քաջ Անատէս, զիս հետդ առ, ի՞նչ կ'ըլլայ ...։

— Ափսո՛ս, կը հառաչէր խեղճ գնդապետը։

— Ձե՞ս ուզեր։

— Պիտի ուզէի, այո՛, պիտի ուզէի որ գաս, բայց ...։

— Բայց, ինչ.

— Հրամանատարը խստիւ արգիլած է որ կիները իրենց ամուսինները ճամբու գնելու երթան։

— Ո՞վ ըսաւ։

— Այս առաւօտ պաշտօնապէս կարդացուեցաւ զօրանոցին մէջ։

— Ա՛խ այդ Պոնափարդը, չե՛ գիտեր որքան կ'ատեմ զայն, ձեռքս տային ան կը բզքտէի ...։ Ու ալ աւելի գրգռուած.

— Բայց կատարեալ հրէշ մըն է, գոյնըս, մարդ չէ, ի՛նչ գործ ունի այս տեղ, թող երթայ իր Քորսիքան հօն հանգչի։ Իրեն է Անգլիացիներուն հետ չափուիլ, գերի պէտք բռնուի, խերը պիտի տնիծեն։ Մեզ պէս զիրար սիրողները բաժնել իրարմէ ... ոճի՛ր է գործածը, ոճի՛ր, կը հառաչէ։

(Շար.